

Uz klientu vērsta prakse ergoterapijā: ergoterapeitu un pakalpojumu saņēmēju viedoklis

Zoja Nesterova^{1,2}, Lolita Cibule²

¹ Nacionālais rehabilitācijas centrs "Vaivari", Latvija

² Rīgas Stradiņa universitāte, Rehabilitācijas fakultāte, Latvija

Ievads. Apkopojot pētījumus, kuros ir aplūkota uz klientu vērsta prakse rehabilitācijā, var secināt, ka tā netiek pilnvērtīgi realizēta gan Latvijas, gan pasaules kontekstā. Ergoterapeitiem nepietiek zināšanu uz klientu vērstu praksē, un pašam pakalpojumu saņēmējam ir grūti formulēt mērķus, ko vēlas sasniegt terapijas kursa laikā.

Darba mērķis. Izpētīt, kā ergoterapeiti un personas, kas saņem ergoterapeita pakalpojumus, saprot un lieto uz klientu vērsta prakses principus rehabilitācijā.

Materiāls un metodes. Tika veikts kvantitatīvs, aprakstošs un prospektīvs pētījums. Pētījums norisinājās trīs lielākajos rehabilitācijas centros. Anketēšanai tika izmantotas aptaujas anketas latviešu valodā: "Uz klientu vērsta prakse. Aptaujas anketa klientiem / pacientiem" un "Uz klientu vērsta prakse. Aptaujas anketa ergoterapeitiem" (*Maitra, Erway, 2006, tulkoja Nesterova Z., 2012*).

Pētījuma dalībnieki tika atlasīti ar nolūku, pēc ērtības principa. Pētījumā piedalījās 11 praktizējošie ergoterapeiti un 31 viņu klients / pacients pēc šādiem kritērijiem: atradās rehabilitācijas iestādē vairāk nekā 5 dienas, spēja iesaistīties 25 minūtes ilgā aptaujā, spēja sazināties, rakstīt un lasīt latviešu valodā, spēja sniegt informāciju par ergoterapiju un pašreizējiem mērķiem.

Rezultāti un secinājumi. Kopumā tika analizētas 11 anketas, kas iegūtas no rehabilitācijas centros praktizējošiem ergoterapeitiem un 30 anketas no ergoterapeitu pakalpojumu saņēmējiem.

Vairākums pētījuma dalībnieku ergoterapeitu uzskatīja, ka ir svarīgi lietot uz klientu vērsta prakses pamatprincipus. Tomēr atzina, ka praksē uz klientu vērsta pieeja tiek īstenota daļēji, saskaņā ar tādus ierobežojošus faktorus kā pakalpojumu saņēmēju kognitīvie traucējumi, pasivitāte, motivācijas trūkums un norādīja, ka pašiem speciālistiem trūkst zināšanu par praksi, kas ir vērsta uz klientu. Vairākums pētījuma dalībnieku pakalpojumu saņēmēju atzina, ka piedalās lēmumu pieņemšanā un mērķu izvirzīšanas procesā, uzskatīja, ka ir aktīvi jāiesaistās terapijas procesā, un jau bija apmierināti ar sasniegtajiem rezultātiem. Vairākums pakalpojumu saņēmēju atzina, ka nezina terminu "uz klientu vērsta prakse", bet zinātāji atzina aktīvu terapeita lomu rehabilitācijas procesā.

Pētījuma rezultāti rāda, ka uz klientu vērsta prakse ergoterapijas procesā tiek realizēta nepilnīgi. Starp ergoterapeitiem un ergoterapijas pakalpojumu saņēmējiem ir viedokļu nesakrītība par praksi, kas ir vērsta uz klientu.